

Propozycje zmian w u.o.p.

1. Uwzględnienie strefy korzeniowej w definicji drzewa

Przepisy Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 poz. 1614 z późn. zm.), ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. nr 62 z 27.04.2001, poz. 627), jak przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r.- Prawo budowlane (Dz.U. z 2018, poz. 1202) określają obowiązek właściwego zabezpieczenia elementów środowiska przyrodniczego (m.in. istniejących drzew i krzewów) na placu budowy.

Zarówno inwestorzy, projektanci jak i wykonawcy nagminnie pomijają ten ważny aspekt mający bezpośredni wpływ na późniejszy stan fitosanitarny oraz bezpieczeństwo w otoczeniu drzew po skończonej inwestycji.

Aktualna definicja drzewa;

W myśl ustawy drzewo należy rozumieć jako wieloletnią roślinę o zdrewniałym jednym pędzie głównym (pniu) albo zdrewniałych kilku pędach głównych i gałęziach tworzących koronę w jakimkolwiek okresie podczas rozwoju rośliny (**art. 5 pkt 26a u.o.p.**).

Natomiast krzewem jest wieloletnia roślina rozgałęziająca się na wiele równorzędnych zdrewniałych pędów, nietworząca pnia ani korony, niebędąca pnączem (**art. 5 pkt 26b u.o.p.**).

Proponujemy rozszerzenie definicji jako;

„drzewo – wieloletnią roślinę **posiadającą część podziemną - strefę korzeniową oraz** część nadziemną o zdrewniałym jednym pędzie głównym (pniu) albo zdrewniałych kilku pędach głównych i gałęziach tworzących koronę w jakimkolwiek okresie podczas rozwoju rośliny”

Kolejny punkt to wprowadzenie obowiązku nanoszenia na mapy tworzone do celów projektowych strefy „**SOK**” (Strefa Ochrony Korzeni) w wartościach odpowiadających uwarunkowaniom terenowym, a także, w celu ograniczenia stopnia zaniedbań i uchybień w toku prowadzenia prac budowlanych, wprowadzenie monitoringu drzew po zakończeniu inwestycji od 3 do 5 lat (w zależności od stopnia ingerencji podczas prac budowlanych prowadzonych w otoczeniu zieleni miejskiej).

Ostatnia propozycja, to wprowadzenie bezpośrednio do ustawy pojęć **Strefy Ochrony Korzeni (SOK)** i **Nienaruszalna Strefa Ochrony Korzeni (NSOK)**.

Bezpodstawne i wykonane bez nadzoru oraz uwzględnień możliwych rozwiązań technologicznych, przekroczenie pracami ziemnymi strefy **SOK**, można by rozpatrywać w kategoriach „uszkodzenia”, a przekroczenie strefy **NSOK** jako „zniszczenia” drzewa.

Dotyczyłoby to także wprowadzenia w toku prac budowlanych znaczących zmian w wysokości poziomu gruntu w obrębie strefy korzeniowej i odziomka.

2. Rozszerzenie zapisu warunkującego zakres możliwych do wykonania prac w obrębie korony drzewa

Art. 87a ust. 4 i Art. 87a ust. 5

Prace w obrębie korony drzewa nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu:

- 1) usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych,
- 2) utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa,
- 3) wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywróceniu statyki drzewa.

Proponowane zmiany;

Prace w obrębie korony drzewa nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% **objętości lub przekroju*** korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu:

- 1) usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych,
- 2) utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa,
- 3) wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywróceniu statyki drzewa.

Sprecyzowania na poziomie objaśnienia pojęć ustawowych wymaga również **Art. 87a pkt. 2 ust. 2.**

„utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa”

co jest bardzo często nadinterpretowane zarówno przez organy zlecające jak i wykonawców prac.

W tym punkcie należałoby jasno określić i ograniczyć zakres możliwych do wykonania prac w obrębie korony drzewa, do aktualnie stosowanych i akceptowanych technik utrzymania form ozdobnych oraz architektonicznych.

Proponowane jest stworzenie **katalogu technik prac** bazującego na wypracowanych i dopuszczalnych zabiegach w utrzymywaniu formowanego kształtu korony drzewa, z którego będą mogli korzystać zarówno zleceniodawcy jak i wykonawcy.

*te sformułowanie wymaga doprecyzowania w trybie konsultacji między stowarzyszeniami, na posiedzeniu komisji zostały zaproponowane oba synonimy.

3. Starodrzew i drzewa o statusie „weteranów”

Ustalenie kryteriów kwalifikacji dla drzew sędziwych i weteranów, co pozwoli na objęcie takich egzemplarzy wstępną ochroną „przed pomnikową” oraz związana z tym edukacja ekologiczna społeczeństwa, podkreślająca usługi ekosystemowe i wartość biocenotyczną starszych drzew rosnących na terenach zurbanizowanych.

Dużą rolę edukacyjną odgrywają tablice informacyjne itp. rozwiązania, stosowane w przestrzeni publicznej w przypadku pozostawiania drzew weteranów i „świadków”.

4. Standardy, decyzje, subwencje

Wprowadzenie jednolitych standardów ochrony drzew na poziomie samorządów terytorialnych, realizujących istotną część zadań publicznych pozostających w mocy u.o.p.

Zwiększenie katalogu możliwości odmowy dla wycinki drzewa w toku wydawania decyzji urzędniczych, o drzewa cenne biocenotycznie, kulturowo, historycznie, przyrodniczo, świadczące znaczne usługi ekologiczne dla środowiska.

Wprowadzenie ulg w podatkach (np. zwolnienie z podatku deszczowego itp.) i/lub subwencji finansowych dla właściciela działki na której znajdują się drzewa o statusie starodrzewia, pomnikowym lub weterana (ta propozycja padła podczas posiedzenia komisji, przychyłamy się do niej w całości).

5. Kary, opłaty, przepływy finansowe

W ostatnio przyjętych zmianach UOP, oraz w rozporządzeniach Ministra Środowiska w sprawie opłat za wycinkę drzew, mocno zliberalizowano przepisy z jednoczesnym obniżeniem wielkości kar za nielegalną wycinkę i stawek za wnioskowane usunięcia drzew.

Aktualnie duża presja przedsiębiorstw na zakup i zabudowywanie terenów miejskich, prowadzi do celowego łamania zapisów ustawy (wycinki drzew bez zezwolenia), a z uwagi na niewielkie kary administracyjne w porównaniu do spodziewanych przychodów z inwestycji, okazuje się to znacznie bardziej opłacalne niż uiszczanie naliczanych z urzędu opłat.

Przedsiębiorcy, w tym przede wszystkim deweloperzy, oficjalnie zamawiają usługi wycinki drzew bez zezwolenia, również z uwagi na przyśpieszenie procedur i możliwość „pełniejszego” wykorzystania terenu bez istniejących zadrzewień.

Proponowane zmiany;

- urealnienie wysokości opłat tj. zwiększenie ich wartości w Rozporządzeniach Ministra Środowiska do kwot adekwatnych do wartości drzew jako zielonej infrastruktury, uwzględniając również walory przyrodnicze, gatunkowe i wielkościowe (należy tu wprowadzić kolejne przedziały obwodów: 200 cm, 300 cm),
- zwiększenie wysokości kar administracyjnych do funkcjonującej uprzednio trzykrotności opłat (obecnie dwukrotność),
- zdefiniowanie ustawą iż przesadzanie drzew stanowi ich usunięcie (obecnie z uwagi na niekorzystne wyroki sądów administracyjnych w większych ośrodkach miejskich rozpoczął się proceder przesadzania starszych drzew w obrębie pojedynczej działki)
- czynności tego typu powinny podlegać kontroli urzędów (aktualnie, bardzo często drzewa przesadzane są niezgodnie z obecną wiedzą i technologią, co prowadzi do ich obumarcia w ciągu kilku lat po ich przesadzeniu),
- wprowadzenie do ustawy odpowiednich odnośników do przepisów karnych określając iż łamanie prawa u.o.p. w zakresie ochrony drzew stanowi również czyn klasyfikowany jako wykroczenie lub przestępstwo (w zależności od rozmiarów szkód w środowisku),
- stworzenie Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska które powinny gospodarować środkami pozyskanymi z opłat i kar administracyjnych na cele związane z ochroną przyrody.

6. Wycinka drzew na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej

Wprowadzony w ostatnich latach mechanizm daje możliwości zbytniego naginania prawa dotyczącego ochrony drzew przez przedsiębiorców oraz niedostatecznie chroni drzewa sędziwe. Wielokrotnie, przez sprzedaż gruntów na cele inwestycyjne zapisy u.o.p. dotyczące tej kwestii są wykorzystywane w celu obniżenia kosztów związanych z opłatami/karami administracyjnymi, umożliwienia przeprowadzenia inwestycji lub skrócenia procedur administracyjnych.

Obecnie w przypadku wycinki drzew w tym mechanizmie i późniejszych działań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, posiadacz gruntu zapłaci tylko opłatę administracyjną a nie karę (rodzi to zachętę do składania nieprawdziwych oświadczeń i zmniejsza wielkość wpłat za opłaty/kary do urzędów i gmin).

Przepisy te są zbyt uproszczone, katalogi możliwości wniesienia odmów zbyt wąskie, a dane podawane przez wnioskodawcę zbyt okrojone. Rodzi to możliwość nadużyć i przenosi odpowiedzialność na organ kontrolny (gminę) przy jednoczesnym braku możliwości weryfikacji wielu danych.

Proponowane zmiany;

art. 83f ust. 1 pkt 4, 5, 6

- należy doprecyzować, iż w przypadku gdy nieruchomość stanowi współwłasność, wszyscy współwłaściciele muszą solidarnie dokonać zgłoszenia,
- **pkt 5** słowo „mapka” zastąpić **mapą**, oprócz imienia i nazwiska właściciela dodać również **adres** oraz wskazanie przyczyny usunięcia (właściciel gruntu musi wykazać że usunięcie drzew nie ma faktycznie związku z działalnością gospodarczą),
- rozważyć wprowadzenie oświadczenia właściciela, najlepiej pod rygorem odpowiedzialności karnej (powinno to dotyczyć również wniosku o wydanie zezwolenia), iż znane są mu granice jego nieruchomości - drzewa, które planuje usunąć są jego własnością (niestety regularnie ludzie wnioskuje o nie swoje drzewa, także świadomie; głównie na wsiach gdzie kamieni granicznych w wielu miejscach nie ma, ogrodzenia nie są stawiane w granicy, a urzędnik dokonujący weryfikacji nie ma uprawnień geodezyjnych).
Z założenia ciężar dowodowy w takich przypadkach spoczywa na organie (k.p.a.), ale nie sposób nawet powołać geodety do wskazania granic, ponieważ procedura zgłoszeniowa nie daje możliwości przedłużenia, zawieszenia postępowania (w myśl niektórych interpretacji nie jest to postępowanie administracyjne, lecz kontrolne – termin na dokonanie oględzin to 21 dni – w tym czasie nierealne jest przeprowadzenie postępowania administracyjnego ze wszystkimi zawiadomieniami, w tym o oględzinach).
W praktyce, wystarczy dwukrotne wysłanie awizo, przy braku odbioru termin na dokonanie oględzin mija).
- **pkt 6** ustalenie obwodu na wys. 130 cm (celem późniejszego ewentualnego naliczenia opłaty), odstępianie od pomiaru na 5 cm, jeżeli drzewo na wys. 130 cm ma obwód przekraczający np. 60 cm,

art. 83f ust. 15

- możliwość wniesienia sprzeciwu, gdy w trakcie oględzin okazuje się, że drzewo rośnie poza granicami działki osoby zgłaszającej – często jest to nieruchomość sąsiada, również osoby fizycznej, a brak jest podstawy prawnej do wniesienia sprzeciwu w formie decyzji,

art. 83f ust. 17

- należy dopisać, oprócz konieczności uzyskania pozwolenia lub zgłoszenia robót - np. „faktyczne wykorzystywanie nieruchomości na cele nie związane z działalnością gospodarczą” (zdarza się że ktoś po wycince utwardził teren czy wybudował wiatę – bez zgłoszenia i pozwolenia na budowę, a wykorzystuje go faktycznie pod handel).

7. Regulacja przepisów dotyczących przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego:

Z praktyki terenowej wynika iż zapis o przywrócenie gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego w istniejącej formie w połączeniu z mechanizmami PROW oddziałuje bardzo niekorzystnie na najcenniejsze przyrodnicze elementy środowiska rolnego - solitery, zadrzewienia śródpolne, miedzowe, przydrożne i wzdłuż rzeczne.

Proponujemy zmiany w zapisie u.o.p. uwzględniające ochronę tych cennych siedlisk z jednoczesnym doprecyzowaniem warunków umożliwiających prowadzenie gospodarki rolnej na gruntach do których zapis został utworzony.

Najważniejsze podpunkty:

art. 83f ust. 1 pkt 3b

Przywrócenie gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego;

Należy doprecyzować czy daje to możliwość usuwania pojedynczych drzew czy dotyczy tylko przypadków, gdy cała nieruchomość nie była użytkowana z powodu porośnięcia drzewami (interpretacja GDOŚ: <https://www.gov.pl/web/gdos/wycinka-drzew-lub-krzewow-na-terenach-rolnych>),

- wyłączenie z tego przepisów gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych, które zgodnie z definicją są użytkami rolnymi (Lzr),
- doprecyzowanie, że przepis nie daje możliwości wycinki z nieużytków (N),
- doprecyzowanie, czy przywrócenie gruntów polega tylko na wycince, czy również na karczowaniu i wprowadzeniu w określonym czasie upraw (wielokrotnie w praktyce zdarza się, że drzewa są tylko wycinane, a grunt pozostawiany odłogiem – częściowa realizacja czynności wg. zapisów ustawy nie jest w naszej opinii realizacją celu). Należałoby określić wymiar czasowy pełnego przywrócenia do użytkowania.

Należałoby rozważyć konieczność zgłoszeń do urzędów takich prac, z określeniem numerów działek objętych działaniem, czasu realizacji przedsięwzięcia itp.

Urzędy powinny mieć możliwość wniesienia sprzeciwu zgodnie z mechanizmami dotyczącymi wycinek pojedynczych drzew na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W liście możliwych odmów, należałoby uwzględnić ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.